

अनुसूची- २
(दफा ४ तथा अनुसूची-१ को भाग-१ सँग सम्बन्धित)

बढैयाताल गाउँपालिका

बढैयाताल गाउँपालिकाको राजपत्र

खण्ड: क संख्या: ५

राजपत्रमा प्रकाशित मिति: २०७९/१०/११

भाग-१

बढैयाताल गाउँपालिका
२०७९ सालको ऐन नं. २

बढैयाताल गाउँपालिकामा स्थानीय समावेशी विकासका लागि बरघर परिचालन ऐन २०७९
गाउँकार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत मिति २०७९/९/१९
गाउँसभाबाट पारित मिति २०७९/९/२७

प्रस्तावना

बढैयाताल गाउँपालिका क्षेत्र भित्र प्रचलनमा रहेको आदिवासी थारुहरुको सामुदायिक संगठन तथा परम्परागत बरघर प्रणालीलाई अभिलेखिकरण, संरक्षण, प्रवर्द्धन, विकास र अभ्यासमा टेवा पुऱ्याउन आवश्यक भएकोले नेपालको संविधान, २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लगायत प्रचलित ऐन कानून बमोजिम, बरघर प्रणालीको अभ्यास प्रचलनमा रहेको गाउँको विकास निर्माण कार्य, गाउँमा शान्ति सु—व्यवस्था, आपसी सहयोग, सहकार्य, सुसम्बन्ध स्थापित गर्न, एकता र सामुहिक पद्धतिलाई कायम गर्न बरघर प्रणालीलाई अझै सशक्त र प्रभावकारी बनाउन, समावेशी तथा समविकासको सिद्धान्तका आधारमा स्थानीय विकासमा न्यायोचित सहभागिता र पहुँचलाई सुनिश्चित गर्न, नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको सामाजिक न्याय, मेलमिलाप, सदभाव र दिगो विकासका लागि चिरकालदेखि अभ्यासमा रहेको विकास, निर्माण, न्याय, परम्परा, पेशा र समाज परिचालनको प्रणालीलाई कानूनी मान्यता प्रदान गरि यसको भूमिकालाई अझै प्रभावकारी बनाउन वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २२१, धारा २२६ र अनुसूची ८ को १२ र २२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ (फ) (४), (५) दफा ११ (४) को (ठ) र दफा १०२ बमोजिमको अधिकार प्रयोग गरी बढैयातालगाउँपालिकाको गाउसभाले यो ऐन बनाई लागू गरेको छ ।

परिच्छेद १ नाम र परिभाषा

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

क) यस ऐनको नाम 'बढैयाताल गाउँपालिकामा स्थानीय समावेशी विकासका लागि बरघर परिचालन ऐन, २०७९' रहेको छ । यस ऐनलाई छोटकरीमा बरघर ऐन, २०७९ भनिनेछ ।

ख) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

क) “ बरघर प्रणाली ” भन्नाले थारु समुदायले स्वायत्त र स्वशासित रूपमा आफ्नो प्रथा र प्रथा जनित कानून अनुसार चीरकाल देखि निरन्तर प्रचलन, अभ्यास गरी आएको मौलिक परम्परागत प्रणाली र संस्थालाई सम्झनु पर्दछ । यसले ऐनको अनुसूची (३) बमोजिमको संगठन प्रणालीलाई समेत सम्झनु पर्दछ ।

ख) “ गाउँपालिका ” भन्नाले बढैयातागाउँपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।

ग) “ गाउँ ” भन्नाले बढैयातागाउँपालिकाको विभिन्न वडा भित्र बसोबास गर्ने समुदायले छुट्याएर नामाकरण गरिएको अस्तित्वमा रहेको गाउँपालिकामा सुचिकृत भएको क्षेत्रलाई गाउँ सम्झनु पर्दछ ।

घ) “ टोल ” भन्नाले बढैयातागाउँपालिकामा सुचिकृत भएको गाउँको सिमाना भित्रको गाउँको बखेरीले मान्यता प्रदान गरेको क्षेत्र पूर्वा (टोल) लाई सम्झनु पर्दछ ।

ङ) “ प्रथा ” भन्नाले परम्परागत रूपमा चलि आएको आदिवासी थारुको संस्कृति, परम्परा, प्रचलन र अभ्यासलाई सम्झनु पर्दछ ।

च) “ प्रणाली ” भन्नाले बरघर प्रणालीलाई सम्झनु पर्दछ ।

छ) “ अध्यक्ष ” भन्नाले बढैयाताल गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

ज) “ उपाध्यक्ष ” भन्नाले बढैयाताल गाउँपालिकाको उपाध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

झ) “ प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत ” भन्नाले बढैयाताल गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।

ञ) “ वडा अध्यक्ष ” भन्नाले बढैयाताल गाउँपालिकाका भित्रका प्रत्येक वडाका वडा अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

ट) “ पालिका बरघर ” भन्नाले यस ऐनको दफा ६ बमोजिम छनौट भएको बरघरलाई सम्झनु पर्दछ ।

ठ) “ वडा बरघर ” भन्नाले यस ऐनको दफा ७ बमोजिम छनौट भएको बरघरलाई सम्झनु पर्दछ ।

- ड) “ गाउँ बरघर ” भन्नाले यसऐनको दफा ८ बमोजिम छनौट भएको गाउँ बरघरलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ढ) “सहायक बरघर ” भन्नाले बरघर प्रणालीमा गाउँ बरघरलाई सहयोग गर्न नियुक्त सहायक बरघरलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ण) “ लिखन्डार ” भन्नाले बरघर प्रणालीमा लेखापढी, हिसाब किताबको काम गर्नेलाई सम्झनु पर्दछ ।
- त) “ टोल बरघर ” भन्नाले गाउँ बरघरलाई सहयोग गर्ने र आवश्यकता अनुसार आफ्नो टोलमा नेतृत्व गर्ने बरघरलाई सम्झनु पर्दछ ।
- थ) “ अगह्रा ” भन्नाले भौतिक विकास निर्माणको कामलाई व्यस्थित गर्न कामको बाडफाँड र निरिक्षण गर्ने जिम्मेवारी दिइएका व्यक्तिलाई सम्झनु पर्दछ ।
- द) “ गुरुवा ” भन्नाले बरघर प्राणाली अन्तरगतको गाउँको धार्मिक तथा सांस्कृतिक अनुष्ठान गर्नको लागि गाउँ बखेरी/खोजनी बोइनीबाट छनौट भएकोलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ध) “ केसौका ” भन्नाले गुरुवाको सहयोगीलाई सम्झनु पर्दछ ।
- न) “ चिरक्या ” भन्नाले परम्परादेखि चलिआएको धार्मिक, सांस्कृतिक अनुष्ठानमा सहयोग गर्ने तथा गाउँको साझा देवता ठन्वा मर्वामा नियमित दियो बाल्ने र पुजा पाठ गर्ने, चाडपर्व र भोज विवाहमा चोखो आगोको व्यवस्था मिलाउने र उज्यालो पार्ने कार्यका लागि नियुक्त भएकालाई सम्झनु पर्दछ ।
- प) “ चौकीदार ” भन्नाले गाउँको चौकीदारी गर्ने, रेखदेख, सूचना प्रवाह र आपत विपदको बेलामा सहयोग गर्ने कार्यको लागि नियुक्त भएकालाई सम्झनु पर्दछ ।
- फ) “ बेगारी/झराली ” भन्नाले बरघरको नेतृत्वमा गाउँको सार्वजनिक कामका लागि सम्बन्धित गाउँ वा टोलका सबै घरधुरी वा आलोपालो गरी उपस्थित भई निःशुल्क श्रमदान वा सीप दान वा सामुहिक रूपमा गरिने कार्यलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ब) “ बरघर वर्ष ” भन्नाले एक आर्थिक वर्षको माघ १ गतेदेखि शुरु भई अर्को आर्थिक वर्षको पुष मसान्तसम्मको अवधीलाई सम्झनु पर्दछ ।
- भ) “ ढकेहर ” भन्नाले बरघर प्रणाली अन्तर्गत गाउँको धार्मिक तथा सांस्कृतिक अनुष्ठान, ढाक बजाउने कार्यकालागि गाउँ बखेरी/खोजनीबोइनीबाट छनौट भएकोलाई सम्झनु पर्दछ ।
- म) “ बखेरी ” भन्नाले प्रत्येक वर्ष माघ महिनाभित्र गरिने गाउँ, वडा र पालिकाको वार्षिक भेलालाई सम्झनु पर्दछ ।
- य) “ जुट्ट्याला ” भन्नाले गाउँको बरघरको नेतृत्वमा हुने छलफललाई सम्झनु पर्दछ ।
- र) “ खोजनीबोइनी ” भन्नाले बरघर प्रणाली अन्तर्गत चयन भएका पदाधिकारीहरुको कामको समीक्षा गर्ने, र आवश्यक पर्ने पदकालागि योग्य र उपयुक्त व्यक्ति छनौट गर्ने कार्य वा प्रक्रियालाई सम्झनु पर्दछ ।
- ल) “ कचहरी ” भन्नाले सामाजिक न्याय निरूपण गर्नका लागि बस्ने गाउँको भेलालाई सम्झनु पर्दछ ।
- व) “ न्यायिक समिति ” भन्नाले गाउँपालिकामा रहेको न्यायिक समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।
- श) “ मेलमिलापकर्ता ” भन्नाले प्रत्येक वडामा रहेका सुचिकृत मेलमिलापकर्तालाई सम्झनु पर्दछ ।

- ष) “ टिहाइ ” भन्नाले गाउँको सार्वजनिक पदमा काम गरे वापत पारिश्रमिक स्वरूप घरधुरीबाट गाउँ बखेरीको निर्णय अनुसार संकलन गरिने अन्न वा नगदलाई सम्झनु पर्दछ ।
- स) “ पूजाआँटी ” भन्नाले निश्चित प्रयोजनकोलागि परम्परा अनुसार गरिने विभिन्न पूजापाठलाई सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद २

बरघरको कार्यक्षेत्र र अभिलेखीकरण

३. बरघरको कार्यक्षेत्र

- १) थारु समुदायको परम्परागत प्रथा जनित संगठनको क्षेत्राधिकार गाउँ बरघरको हकमा सम्बन्धित एक गाउँमा रहनेछ । निजले सोही गाउँ समुदायको अगुवाई गर्नेछ । टोल बरघरले आफ्नो टोल र सोही गाउँमा बरघरले प्रदान गरेको जिम्मेवारी अनुसार अगुवाई गर्नेछ ।
- २) वडा बरघरले सम्बन्धित वडा कार्यालय, वडा भित्र पर्ने सबै गाउँका बरघरहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्नेछ ।
- ३) पालिका बरघरले गाउँपालिका, पालिका भित्रका सबै वडा बरघर र गाउँ बरघरसँग समन्वय र सहकार्य गर्नेछ ।

४. प्रमाणपत्र र परिचयपत्र सम्बन्धी व्यवस्था : १) यस ऐन बमोजिम गाउँपालिकामा सूचिकृत भएका गाउँलाई गाउँ सुचिकृत भएको प्रमाणपत्र गाउँपालिकाले प्रदान गर्नेछ ।

२) प्रत्येक वर्ष गाउँ, वडा, नगर बखेरीबाट छनौट भएका बरघर प्रणाली भित्रका पदको जिम्मेवारी पाउने व्यक्तिलाई गाउँपालिकाले अनुसूची (१) बमोजिम प्रमाणपत्र र अनुसूची (२) बमोजिमको परिचय पत्र प्रदान गर्नेछ ।

५. अभिलेख : १) बरघर प्रणाली अन्तर्गत प्रत्येक वर्ष गरेको कार्य र गतिविधिको लेखाजोखाको अभिलेखीकरण गरिनेछ । सो अभिलेख गाउँपालिकामा बुझाई टोल, गाउँ, वडा र पालिका बरघर प्रणालीलाई लौसारी (नवीकरण) गराउनु पर्नेछ ।

२) गाउँ बरघरलाई नवीकरण गर्दा कुनै प्रकारको शुल्क लाग्ने छैन ।

परिच्छेद ३

गाउँपालिका, वडा र गाउँ बखेरी, बरघर संगठन प्रणालीको गठन र बैठक सम्बन्धी व्यवस्था

६. गाउँपालिका, बखेरी : १) गाउँपालिकामा सूचिकृत प्रत्येक गाउँको मुल बरघर वा गाउँ बखेरीले पालिका, बरघर बखेरीको लागि छनौट गरेको एक गाउँ एक जना प्रतिनिधि र वडा बरघर समितिका सबै सदस्य रहने गरी गाउँपालिका, बखेरी गठन हुनेछ ।

२) सो बखेरीले आफूमध्येबाट एक जना बरघर, दुइ जना सहायक बरघर र एक जना लिखन्डार चयन गर्नेछ, र प्रत्येक वडाका वडा बरघर पालिका, बरघर समितिको पदेन सदस्य रहनेछन् ।

- ३) गाउँपालिका, बखेरी सामान्यतया माघ महिनामा बस्नेछ ।
- ४) गाउँपालिका, बखेरी बस्दा ७ दिन अगावै वडा र गाउँ बरघरलाई सूचना दिनु पर्नेछ ।
७. वडा बखेरी : १) प्रत्येक वडाभित्र रहेका गाउँको गाउँ बरघर र सहायक बरघर रहेको वडा बखेरी गठन हुनेछ । हरेक गाउँ बखेरीले वडा बखेरीको लागि गाउँ बरघर सहित २ जना प्रतिनिधि चयन गर्न सक्नेछ ।
- २) यस बखेरीले आफूमध्येबाट १ जना वडा बरघर, २ जना सहायक बरघर र १ जना लिखन्डार चयन गर्नेछ।
- ३) वडा बरघर समितिमा गाउँ बरघर पदेन सदस्य रहनेछन् ।
- ४) प्रत्येक गाउँको बखेरी बसी सकेपछि सामान्यतया माघ महिनामा वडा बखेरी बस्नेछ ।
- ५) वडा बखेरी बस्दा ७ दिन अगावै गाउँ बरघरलाई सूचना दिनु पर्नेछ, वा वडा बरघरको प्रतिनिधिहरूलाई सूचना दिनु पर्नेछ ।
८. गाउँ बखेरी : १) गाउँ बरघरको सिमाना भित्र पर्ने प्रत्येक घरधुरीबाट कम्तीमा एक जना वा बढीमा महिला पुरुष गरी दुई जना प्रतिनिधित्व भएको गाउँ बखेरी गठन हुनेछ । यो बखेरी बरघर प्रणालीको सर्वोच्च अंग हुनेछ ।
- २) बरघर वर्षको माघ महिनामा गाउँका सबै घरधुरीबाट प्रतिनिधित्व भएको बखेरी बस्नेछ ।
- ३) यस बखेरीले बरघर प्रणालीको पदाधिकारी, जस्तै, बरघर, सहायक बरघर, लिखन्डार, चिरक्या, चौकीदार, गुरुवा, केसौका, आदिको खोज्नीबोझ्नी गर्नेछ । बरघर वर्षको हिसाव किताबको सोधखोज र अनुमोदन गर्नेछ ।
- ४) यस बखेरीले वडा बखेरीको लागि गाउँ बरघर सहित दुई जना प्रतिनिधिको चयन गर्नेछ ।
- ५) बरघरले बखेरी बस्नको लागि कम्तीमा ७ दिन अगावै मिति, स्थान र समय तोकेर सूचना जारी गर्नु पर्नेछ।
- ६) चौकीदार मार्फत कम्तीमा १ दिन अगावै गाउँमा सबै घरधुरीलाई गाउँ बखेरी बस्ने सूचना पुः दिनु पर्नेछ।
- ७) दफा २२ बमोजिम बरघर संगठन प्रणालीको कुनै पद रिक्त भएमा सो पदमा जिम्मेवारी प्रदान गर्न यस ऐनको दफा ८ को उप दफा २ र ३ को प्रक्रिया पूरा गरी जुनसुकै महिनामा दुई तिहाई घरधुरीको जुट्याल्हा बसी पदपुर्ति गर्न सक्नेछ ।
- ८) गाउँ बखेरीमा सम्बन्धित वडा जनप्रतिनिधिहरूलाई आमन्त्रण गरिनेछ । बखेरीको गाउँ स्तरको योजना छनौट कार्यक्रममा जनप्रतिनिधिहरूको उपस्थिति अनिवार्य गरिनेछ ।
९. गाउँ बखेरीको काम, कर्तव्य र अधिकार : बरघर बखेरीको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम रहनेछ।
- १) गाउँमा वर्षभरी भए गरेका कामको समीक्षा गर्ने ।
- २) गाउँको वर्ष भरीकोलागि योजना निर्माण गरी सम्बन्धित वडा र गाउँपालिकामा पेश गर्ने
- ३) गाउँ चलाउनको लागि गाउँको मूल्य मान्यता, परम्परा र नियम, कानून बनाउने ।

- ४) बरघर संगठन प्रणाली अन्तर्गतका पदहरू, जस्तै, बरघर, सहायक बरघर, लिखन्डार, गुरुवा, केसौका, चौकीदार, चिरक्या, अगहा, आदिचयन गर्ने, र आवश्यकता अनुसार बरघर समितिका सदस्यहरूको खोजनीबोझनी गर्ने । सबै बरघर समितिमा महिलाको प्रतिनिधित्व अनिवार्य गराउनु पर्नेछ ।
- ५) वर्षभरी भएको आम्दानी र खर्चको सार्वजनिक सुनवाई गरी पास गर्ने ।
- ६) आगामी वर्षका लागि आम्दानीको श्रोत पहिचान र निर्धारण, टिहाई, खारा, डाँर,आदि निर्धारण गर्ने ।
- ७) बरघर प्रणाली भित्रका पदलाई दिने सेवा सुविधा, टिहाई निर्धारण गर्ने ।
- ८) यस ऐन बमोजिम गाउँको विधान निर्माण र संशोधन गर्ने ।
- ९) नयाँ आएका घरधुरीलाई सदस्यता दिने वा दिएको सदस्यतालाई अनुमोदन गर्ने र गाउँको घरधुरी र जनसंख्या अध्यावधिक गर्ने ।
- १०) गाउँपालिका, बखेरी र वडा बखेरीका लागि प्रतिनिधि छनौट गरी पठाउने ।
- ११) वार्षिक योजना बनाउने, र आवश्यक बजेट बाँडफाँड गर्ने, अनुमानित आम्दानी तथा खर्चको विवरण तयार गरी पारित गर्ने ।
१०. बरघर संगठन प्रणाली : १) गाउँपालिकामा बरघर संगठन प्रणाली अनुसूची (३) मा दिए बमोजिम हुनेछ।
- २) बरघर प्रणाली आफैमा स्वायत्त हुनेछ । यसर्थ गाउँ बरघरले आफ्ना परम्परागत कार्यहरू गर्न स्वतन्त्र रहनेछ । तर, विकास निर्माणका कार्यहरू गर्दा वडा वा गाउँपालिका संग समन्वय र सहकार्य अनिवार्य गर्नु पर्नेछ ।
- ३) वडा बरघर प्रणालीले वडा कार्यालय र सो वडा भित्र रहेको गाउँ बरघरसँग समन्वय गर्ने कार्य गर्नेछ ।
- ४) गाउँपालिका बरघर प्रणालीले गाउँपालिकामा रहेका वडा बरघर र गाउँ बरघरसँग समन्वय गर्ने कार्य गर्नेछ ।
११. गाउँ जुट्याल्हा, निर्णय प्रक्रिया र कार्यान्वयन सम्बन्धी व्यवस्था: १) गाउँको नियमित जुट्याल्हा सामान्यतया महिनामा एक पटक हुनेछ । तर, आवश्यक परेको बेला जति पटक पनि जुट्याल्हा गर्न सकिनेछ ।
- २) विवाद समाधान वा न्याय निरोपणको लागि आवश्यकता अनुसार कचेहरी जुनसुकै दिन र बेलामा बस्न सक्नेछ।
- ३) गाउँ बखेरी, जुट्याल्हा र कचेहरीले गरेको निर्णयहरू बरघरको नेतृत्वमा पदीय जिम्मेवारी अनुसार कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ४) गाउँ बखेरी, जुट्याल्हा र कचेहरीको अध्यक्षता बरघरले गर्नेछन्, निजको अनुपस्थितिमा सहायक बरघरमध्ये सहमतिमा एक जनाले अध्यक्षता गर्नेछन् ।
- ५) बहुमत सदस्यहरूको उपस्थितिमा बैठक बस्नेछ र निर्णयहरू सर्वसम्मत वा बहुमतले हुनेछ ।
१२. बरघर प्रणाली भित्रको पदका लागि योग्यता : १) बरघर र सहायक बरघर हुनका लागि देहायको योग्यता हुनु पर्नेछ ।
- क. नेपाली नागरिक हुनु पर्नेछ ।

ख. गाउँमा कम्तीमा ५ वर्षदिखि स्थायी बसोबास गर्दै आईरहेको हुनु पर्नेछ ।

ग. गाउँमा वर्ष भरी नियमित बसोबास गर्ने हुनु पर्नेछ ।

घ. गाउँ समुदायको नजरमा उच्च नैतिक चरित्र भएको,

ङ. २१ वर्ष उमेर पूरा भएको

२) लिखन्डार हुनका लागि देहायको योग्यता हुनु पर्नेछ ।

क. नेपाली नागरिक,

ख. गाउँमा कम्तीमा ५ वर्षदिखि स्थायी बसोबास गर्दै आईरहेको,

ग. गाउँमा वर्ष भरी नियमित बसोबास गर्ने, व्यक्ति

घ. गाउँ समुदायको नजरमा उच्च नैतिक चरित्र भएको,

ङ. २१ वर्ष उमेर पूरा भएको

च. गाउँको हर हिसाव राख्न र लेखपढ गर्न जानेको ।

३) चौकीदार हुनका लागि देहायको योग्यता हुनु पर्नेछ ।

क. नेपाली नागरिक

ख. गाउँमा नियमित बसोबास गर्ने ।

ग. गाउँ समुदायको नजरमा उच्च नैतिक चरित्र भएको,

घ. २१ वर्ष उमेर पूरा भएको

४) गुरुवा र केसौका हुनका लागि देहायको योग्यता हुनु पर्नेछ ।

क. नेपाली नागरिक,

ख. सोही गाउँ वा आसपास नजिकको गाउँमा नियमित बसोबास गर्ने,

ग. गाउँ समुदायको विश्वास, मान्यता र परम्परा अनुसार गाउँको साझा पूजापाठ गर्न जानेको, र मन्त्र विद्या जानेको ।

घ. गाउँको परम्परा र संस्कृति जानेको, बुझेको र अनुभव रहेको ।

ङ. दुःखी बिरामीहरुलाई सहयोग गर्ने भावना भएको ।

५) चिरक्या हुनका लागि देहायको योग्यता हुनु पर्नेछ ।

क. नेपाली नागरिक

ख. गाउँमा नियमित बसोबास गर्ने ।

ग. गाउँको मूल देव थानमा नियमित पूजा आँटी गर्न इच्छुक भएको,

घ. गाउँ समुदायको धर्म, संस्कृति अनुसारको पूजा पाठ गर्न जानेको,

ङ. चोखो आगोको व्यवस्था गर्ने प्रविधि, सामग्री सम्बन्धी ज्ञान र अभ्यास गरेको

परिच्छेद ४

गाउँ बरघर, चौकीदार र चिरक्याको काम, कर्तव्य र अधिकार

१३. गाउबरघरको काम, कर्तव्य र अधिकार

१) संरक्षकत्वको भूमिका

क. बरघरले गाउँका सबै मानव, चराचर, पशुपंक्षी, बालीनालीको प्रमुख संरक्षकको रूपमा भूमिका निर्वाह गर्ने ।

ख. गाउँमा आईपर्ने विपदबाट जोगाउने, बाह्य आक्रमण वा हस्तक्षेपबाट गाउँलेलाई सुरक्षित बनाउने, आपत विपदमा राहत दिने ।

ग. कसैमाथि अन्याय परेमा गाउँको जुट्याल्हा बोलाई सो सम्बन्धमा छलफल गरी आवश्यक निर्णय गर्ने ।

घ. गाउँभित्र कुनै घर अलग हुन चाहेमा बरघर वा निजको प्रतिनिधि उपस्थित भई सामाजिक न्याय कायम गर्दै मानो छुट्याउन र घर बनाउन सहयोग गर्ने ।

ङ. विपदमा परी समस्या परेका व्यक्ति, घर परिवारलाई मानविय सहयोग जुटाउने कार्य गर्ने ।

च. गाउँको सार्वजनिक सम्पत्तिको रेखदेख, संरक्षण र सदुपयोग गर्ने गराउने ।

छ. आधारभूत आवश्यकता अन्तर्गत सामाजिक सेवाका क्षेत्रमा विपन्न समुदायको पहुँच रहने व्यवस्थाका लागि आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गर्ने ।

ज. राज्यका सबै क्षेत्रमा प्रतिनिधित्व तथा अर्थपूर्ण सहभागिताको अवसर सृजना गर्नका लागि पहल गर्ने ।

झ. महिला, बालबालिका र विपन्न वर्गको न्याय निरोपणमा विशेष ध्यान दिने ।

२) न्यायिक अधिकार

क. थारुहरुको प्रथाजनित कानून, परम्परा र मानवताको आधारमा निष्पक्ष न्याय निरोपण गर्ने अधिकार बरघरमा रहेको छ ।

ख. बरघर समक्ष कुनै पिडित पक्षले न्याय पाउन अर्जी गरेमा उक्त विषयमा छलफल गराउने र मेलमिलाप गराउन मध्यस्तताको भूमिका निर्वाह गर्ने ।

ग. द्वन्द्वरत पक्षलाई समझदारीमा ल्याएर न्याय सम्पादन गर्नु पर्दछ ।

घ. न्यायिक तथा अर्ध न्यायिक निकायबाट मध्यस्तता, मेलमिलाप, सहजीकरण लगायत कार्यका लागि अनुरोध भई आएमा सो सम्बन्धी कार्य गर्ने ।

ङ. न्यायिक समिति र मेलमिलाप केन्द्रमा कुनै विषयमा निवेदन वा मुद्दा परेमा र उक्त विषय आफ्नो गाउँ, समुदायका परिवार, व्यक्तिसँग सम्बन्धित भएमा त्यसको छलफलमा उपस्थित हुने वा प्रतिनिधि पठाउने ।

च. गाउँको विवाद मिलाउँदा गाउँको नियम अनुसार खारा, क्षतिपूर्ति भराउने, आदि गर्न सक्नेछन् ।

छ. कुनै विवाद मिलाउदा सकेसम्म प्रचलित कानूनलाई पनि ध्यानमा राख्नु पर्नेछ ।

३) विकास निर्माण सम्बन्धी अधिकार

क. आफ्नो गाउँको विकास निर्माण सम्बन्धी योजना पहिचान, प्राथमिकता, छनौट गर्ने, योजना बनाउने र निर्माण कार्यको अगुवाई गर्ने ।

ख. विकास निर्माण कार्यका लागि स्रोत र साधनको व्यवस्था मिलाउने ।

ग. गाउँको विकास निर्माणमा जनश्रमदान जुटाउन अगुवाई गर्ने ।

घ. गाउँको सामुहिक कार्यमा अनुपस्थित हुने घरपरिवारलाई गाउँ जुट्याल्हाको निर्णयानुसार खारा गर्ने ।

ङ. गाउँ बखेरी, जुट्याल्हाबाट गाउँको योजना पास गराई नगर र वडामा लेखी पठाउने ।

च. विकास निर्माणको काम सम्पन्नभई सकेपछि सार्वजनिक सुनवाई गराई अभिलेख राखी आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित कार्यालयमा पठाउने ।

छ. गाउँको विकास कार्यमा साझेदारी गर्ने सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थासँग सहयोग, समन्वय, सहकार्य गर्ने।

४) संस्कृति संरक्षण, प्रवर्द्धनसम्बन्धी अधिकार

क. गाउँमा वर्ष भरि गर्नुपर्ने पूजाआँटी, नाचगान, परम्परा, आदिको संरक्षणका लागि वार्षिक कार्य योजना बनाउने

ख. गाउँमा वर्षभरि मनाईने चाडपर्व र पूजा आँटीको लागि गुरुवा, केसौका र सम्बन्धित सबैको सल्लाह, सहयोग लिएर सांस्कृतिक कार्य गर्ने, गराउने ।

ग. मेलमिलापका साथ सामुहिक रूपमा चाडपर्व मनाउन अवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।

घ. भाषा, लिपि, लोक कला, साहित्य संस्कृतिको संरक्षण र अभ्यासमा अग्रणी भूमिका निर्वाह गर्ने ।

ङ. प्रथाजनित कानून, परम्परा र संस्कार अनुसार सामाजिक, सांस्कृतिक, आदि कार्य गर्ने गराउने ।

च. सामाजिक संस्कारगत कार्य जस्तै पक्कापोही, विवाह, मृत्यु संस्कार, चाड पर्वमा सक्रिय सहभागिता जनाउने र आवश्यकता अनुसार जनपरिचालनको व्यवस्था मिलाउने ।

छ. गाउँ बखेरीको निर्णय अनुसार टिहाई संकलन गर्ने, र सम्बन्धित पक्षलाई बुझाउने ।

ज. समुदायमा लोप हुन लागेका संस्कृतिको पहिचान गरी संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने ।

५) सम्पर्क र समन्वयात्मक अधिकार

क. गाउँको लागि सम्पर्क र समन्वय गर्ने नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने ।

ख. गाउँपालिका, वडा कार्यालय, विभिन्न संघ संस्था र पक्षहरुसित सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गर्ने ।

ग. गाउँको समस्याको बारेमा स्थानीय सरकारकालाई जानकारी गराउने र आवश्यक सहयोगको लागि अनुरोध गर्ने ।

घ. गाउँको आवश्यकता अनुसार आर्थिक, तथा प्राविधिक स्रोत व्यवस्थापनका लागि सम्बन्धित कार्यालय, व्यक्तिहरूसँग आवश्यक सम्पर्क र सहकार्य गर्ने ।

ङ. विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाले आयोजना गर्ने गोष्ठी, सभा सम्मेलन, बैठक, भ्रमण, तालिम आदिमा माग, अनुरोध भइ आएमा सहभागी हुने वा सहभागी पठाउने ।

च. विभिन्न निकायबाट प्राप्त हुने कार्यक्रम, अनुदान र सहयोगलाई गाउँमा न्यायोचित वितरणको व्यवस्था मिलाउने।

छ. गाउँको विकास, समुदायको हितमा कुनै सहयोग गर्ने सही मनसायले कुनै निकाय आएमा आवश्यक समन्वय, सहयोग र आधारभूत सूचना उपलब्ध गराउने ।

६) बरघरको अन्य अधिकारहरु :माथि उल्लेखित अधिकारका साथै तपसिलमा उल्लेखित अन्य अधिकार हुनेछन्। क. गाउँ समुदायलाई विपद पूर्व तयारी गराउने ।

ख. शिक्षा, स्वास्थ्य, सरसफाई आदि क्षेत्रको सूचना गाउँमा संप्रेषणको व्यवस्था मिलाउने ।

ग. सामाजिक समस्या, बिकृति, अन्याय र अत्याचारको विरुद्ध जनपरिचालन गर्ने, अभियान संचालन गर्ने ।

घ. समानता, न्याय, सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक सदभाव, एकता कायम गर्ने गराउने ।

ङ. गाउँ बखेरीले गरेको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।

७) बरघरसित समन्वय गर्नुपर्ने : स्थानीय तह वा कुनै पनि गैर सरकारी संस्था गाउँमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु परेमा बरघरसँग समन्वय गर्नु पर्नेछ र सोको बार्षिक सुनवाई गाउँ बखेरीमा गर्नुपर्नेछ । बरघरले आवश्यकता अनुसार आफू सक्रिय भएर सहयोग गर्ने वा अरु गाउँ समुदायलाई परिचालन गर्न सक्नेछ ।

१४. सहायक बरघरको काम, कर्तव्य र अधिकार

१) गाउँ बरघरले जिम्मेवारी दिएको काम गर्ने ।

२) गाउँ बरघरको अनुपस्थितिमा गाउँको सार्वजनिक हितको लागि नेतृत्व गर्ने ।

३) गाउँबरघरलाई आवश्यक सहयोग गर्ने ।

१५. लिखन्डारको काम, कर्तव्य र अधिकार

१) गाउँको बखेरी, जुट्याल्हा, कचहरीमा उपस्थितिको अभिलेखिकरण गर्ने ।

२) गाउँ बखेरी, जुट्याल्हा, छलफल, कचहरीमा भएको निर्णयको अभिलेखिकरण गर्ने ।

३) गाउँ बरघर प्रणालीमा भएको आम्दानी र खर्चको विवरण, बिल, भरपाई र हिसाब किताब दुरुस्त राख्ने ।

४) गाउँको बखेरी, जुट्याल्हा, कचहरी, छलफल आदिमा सहजिकरण गर्ने ।

५) विभिन्न संघ, संस्था, कार्यालयमा बरघरको निर्देशनमा पत्राचार, गाउँको जानकारी, सूचना, प्रतिवेदन आदि दिने

१६. अगहाको काम, कर्तव्य र अधिकार

१) जनश्रमदानको बेलामा बरघरलाई सहयोग गर्ने ।

२) जन श्रमदानमा काम विभाजन र नान हाल्ने ।

३) जन श्रमदान गर्दा जिम्मेवारी अनुसार काम भए नभएको निरीक्षण गर्ने ।

४) कुलापानी, सिंचाई, बाटोघाटो सरसफाईमा बरघरलाई आवश्यक सहयोग गर्ने ।

१७. गुरुवाको काम, कर्तव्य र अधिकार

१) गाउँको वर्षभरी गरिने विभिन्न पूजा आँटीलाई परम्परा र विधि अनुसार सम्पन्न गर्ने ।

२) गाउँमा हुन सक्ने हैबी, दैबी, प्रकोप, किट पटङ, खराव दोख, दुष्ट नजर, रोगब्याधबाट गाउँका मानव, जीव जन्तु र बाली नालीलाई बचाउन आफ्नो ज्ञान, अनुभव र अभ्यासले हरसम्भव प्रयास गर्ने ।

३) गाउँ समुदायमा हुने सामाजिक, धार्मिक, संस्कार, सस्कृतिमा सरसल्लाह र सहयोग प्रदान गर्ने ।

४) गाउँ घरमा सामाजिक सहिष्णुता र एकतामा सहयोग गर्ने ।

५) बिरामी वा पिडीत व्यक्ति वा पक्षको अनुरोधमा उपचार र स्वास्थ्य हितको व्यवस्था मिलाउने, पूजा पाठ गर्ने गराउने ।

६) गाउँ समुदायमा अन्धविश्वासलाई बढावा दिने कार्य नगर्ने ।

१८. केसौकाको काम, कर्तव्य र अधिकार

१) विभिन्न पूजापाठ र कर्म गर्नको लागि गुरुवाको सहयोगीको रूपमा काम गर्ने ।

२) गाउँका मानिस र पशुपंक्षीमा कुनै रोग ब्याधले सताएमा त्यसबाट बचाउन आफ्नो ज्ञान, अनुभव र अभ्यासले हरसम्भव प्रयास गर्ने ।

१९. चिरक्याको काम, कर्तव्य र अधिकार

१) गाउँमा बरघरले खटाएको सार्वजनिक हितको काम गर्ने ।

२) गाउँको मुल देव थानमा नियमित दियो बाल्ने र पूजाआँटी गर्ने ।

३) पूजापाठ, भोजकाज र चाडपर्वको बेलामा चोखो वा पवित्र आगोको व्यवस्था मिलाउने ।

४) गाउँको सामुहिक काम, पूजापाठ र गाउँको भोजकाजमा बत्ती वा उज्यालोको व्यवस्था मिलाउने ।

२०. चौकीदारको काम, कर्तव्य र अधिकार

१) बरघरले खटाएको काम गर्ने ।

२) गाउँमा सूचना प्रदान गर्न हाँक पार्ने, पत्र पुर्याउने ।

३) गाउँको सम्पत्तिको रेखदेख गर्ने ।

४) विपदमा परेका व्यक्ति, घर परिवारलाई सहयोग गर्ने ।

५) गाउँ घरको सूचना नियमित रूपमा बरघरसंग आदान प्रदान गर्ने ।

२१. घरधुरी प्रतिनिधिको काम, कर्तव्य र अधिकार

१) गाउँ बखेरी, जुट्याल्हा, कचहरीमा सहभागी भई आफ्नो विचार, मत दिने ।

२) बरघरले दिएको सार्वजनिक हितको जिम्मेवारी पूरा गर्ने ।

३) गाउँ बखेरीको नियम अनुसार टिहाई दिने ।

४) बरघरको नेतृत्वमा गाउँको विकास निर्माणमा श्रमदान, सीप दान, जिन्सी दान र नगद दान गर्ने ।

५) गाउँ समुदायको समस्याको बारेमा गाउँ बरघरलाई जानकारी गराउने ।

६) बरघरले खटाएको सामुहिक हितको अन्य कार्य गर्ने ।

७) समुदायको सामाजिक, संस्कार, सस्कृति संरक्षण र प्रवर्द्धन कार्यमा सक्रिय सहभागी हुने ।

परिच्छेद ५

बरघर प्रणालीमा पद रिक्त हुने व्यवस्था र पदपूर्ति

२२. पद रिक्त हुने अवस्था : यस ऐनको दफा ६, ७ र ८ बमोजिम गठन भएको बरघर संगठन प्रणाली भित्रको पदहरु देहायको अवस्थामा पद रिक्त हुनेछ ।

- १) एक वर्षे कार्यकाल समाप्त भएमा,
  - २) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट दोषी ठहर भएमा
  - ४) निजको मृत्यु भएमा,
  - ४) खराब आचरणका कारण निजलाई बरघर पदमा राखिराख उचित नभएको गाउँ, वडा र पालिका जुट्याल्हाको दुई तिहाई मत जाहेर भएमा पद रिक्त हुनेछ । तर निजलाई सफाइको मौकाबाट वञ्चित गरिने छैन ।
  - ५) असक्त, अस्वस्थ भई बरघरको जिम्मेवारी पूरा गर्न नसक्ने भएमा ।
  - ६) निजले पदबाट राजीनामा दिएकोमा गाउँ, वडा र पालिका जुट्याल्हाबाट पारित भएमा ।
२३. बाँकी अवधिका लागि पद पुर्ति गर्ने : बरघर संगठन प्रणाली भित्रको पदमा बाँकी अवधिको लागि ऐनको दफा ६, ७ र ८ को उप दफा ७ बमोजिम नियुक्ति गरिनेछ ।

परिच्छेद ६

पदीय मर्यादा तथा आचरण सम्बन्धी व्यवस्था

२४. बरघर पदाधिकारीहरूको पदीय मर्यादा र आचरण
- १) समुदायको हकहित, संरक्षण, प्रवर्द्धन, सशक्तिकरणको लागि स्वतन्त्र निष्पक्ष र जवाफदेही पूर्वक आफ्नो पदीय दायित्व निर्वाह गर्नु पर्नेछ ।
  - २) समाजमा बस्ने विभिन्न समुदाय तथा सम्प्रदाय बीचको सम्बन्ध सुमधुर बनाउने कार्य गर्नु पर्नेछ ।
  - ३) सरकारी नियम कानून तथा समुदायको प्रथा, परम्परा, प्रथा जनित कानून, मुल्य मान्यतालाई उच्च सम्मान गर्ने ।

परिच्छेद ७

प्रतिनिधित्व र सहभागीता

२५. स्थानीय तहमा प्रतिनिधित्व र सहभागीता : गाउँपालिकाले हरेक सार्वजनिक गतिविधिमा समुदायको प्रतिनिधित्व तथा अर्थपूर्ण सहभागीताको अवसर प्रदान गर्नेछ । यसका लागि बरघर प्रणालीको प्रतिनिधित्व देहाय बमोजिम हुनेछ ।

१) वडागत रूपमा /टोलमा योजना पहिचान, छनौट र कार्यान्वयनमा प्रतिनिधित्व

क. वडा स्तरीय योजना तर्जुमा गर्दा सम्बन्धित गाउँ र वडा बरघरलाई पत्राचार गरी सहभागी गराइनेछ ।

ख. स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ मा भएको व्यवस्था अनुसार बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको बैठकमा पालिका र वडा बरघरलाई पत्राचार गरेमा उक्त बैठकमा सहभागिता हुनेछ ।

ग. स्थानीय तहले गाउँ, वडा र पालिका स्तरको योजना छनौट गर्दा वडा समिति, गाउँ, वडा र पालिका बखेरीबाट पारित भई आएको योजनालाई प्राथमिकताको आधारमा समावेश गरिनेछ ।

घ. गाउँ, वडा, पालिका बखेरीमा योजना छनौट गर्दा जनप्रतिनिधि/स्थानीय तहमा सेवारत कर्मचारीले सहजिकरण गर्नुपर्नेछ ।

ङ. स्थानीय तहबाट छनौट भएका गाउँ स्तरका योजनाहरू गाउँ बरघरको नेतृत्वमा गरिने जुट्याल्हाबाट उपभोक्ता समिति गठन गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

२) अनुगमन निरीक्षणमा प्रतिनिधित्व

क. गाउँपालिकाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिमा सम्बन्धित वडामा पालिका, बरघर र सम्बन्धित वडा बरघर साथै सम्बन्धित गाउँ बरघरलाई आमन्त्रित गरिनेछ ।

ख. सम्बन्धित वडाको वडा स्तरीय अनुगमन समितिमा वडा बरघरलाई आमन्त्रित गरिनेछ ।

ग. गाउँ/टोल/बस्तिस्तरको योजना कार्यान्वयन गर्दा योजनाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणका लागि गाउँ बरघर वा जुट्याल्हाले तोकेको व्यक्तिको नेतृत्वमा अनुगमन समिति गठन गरिनेछ ।

३) पालिकाको गाउँसभामा प्रतिनिधित्व र सहभागीता

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ अनुसार गाउँ सभाबाट बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्दा सभाले आवश्यक देखेमा गाउँ सभामा पालिका बरघर र वडा बरघरलाई आमन्त्रित गर्न सक्नेछ ।

४) न्यायिक समितिमा प्रतिनिधित्व

क. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन को दफा ४७ बमोजिमको अधिकार क्षेत्रभित्र रही न्याय निरूपण गर्दा विवादित पक्ष रहेको गाउँको बरघरलाई आमन्त्रित गर्न सकिनेछ ।

ख. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ४९ को उपदफा १० बमोजिम वडामा गठन भएको मेलमिलाप केन्द्रले न्याय निरूपण गर्दा विवादित पक्ष रहेको सम्बन्धित गाउँको बरघरलाई आमन्त्रित गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद ८

आर्थिक स्रोत व्यवस्थापन

२६. बरघर संगठन प्रणालीको आर्थिक स्रोत: बरघर संगठन प्रणालीको आर्थिक स्रोत देहाय बमोजिम हुनेछ ।

१) स्थानीय तह, प्रदेश र संघबाट प्राप्त अनुदान

२) गाउँ बखेरी र जुट्याल्हाको निर्णय अनुसार प्रति घरधुरीले निश्चित प्रयोजनको लागि जम्मा गरेको नगदी र जिन्सी ।

३) गाउँ बखेरीले निर्णय गरे अनुसार गाउँमा श्रमदान, भौतिक श्रम गर्न नसक्ने घरधुरीबाट प्राप्त रकम ।

४) गाउँको बखेरीले निर्णय गरे अनुसार सार्वजनिक काममा अनुपस्थित हुने घरधुरीबाट प्राप्त खारा रकम ।

५) गाउँ जुट्याल्हाले निर्णय गरे अनुसारको डाँरबाट प्राप्त रकम ।

६) गाउँमा बसाइ सराई गरी आउनेलाई गाउँको बखेरीको निर्णय अनुसारको गाउँ सदस्यता शुल्क रकम ।

७) सामुदायिक वन समितिबाट प्राप्त विकास कार्यक्रम अनुदान रकम ।

८) गाउँको सार्वजनिक स्थलमा गरिने सामुदायिक उत्पादनबाट प्राप्त रकम ।

९) गाउँमा सामाजिक, साँस्कृतिक, रचनात्मक काम गरी प्राप्त गरेको रकम ।

१०) विभिन्न दाताबाट प्राप्त दान दातव्य ।

११) विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाबाट प्राप्त नगदी जिन्सी ।

१२) गाउँ बरघर प्रणालीको सम्पत्ति भाडा दिई अर्जित गरेको रकम ।

१३) गाउँ बखेरीले निर्धारण गरेको श्रमदान नगरी सिँचाई सुविधा लिने जग्गा धनीसँग लिईने पनकर बाट प्राप्त रकम ।

२७. खाता सञ्चालन र खर्च विधि

१) सम्बन्धित गाउँ बखेरी वा जुट्याल्हाको निर्णय अनुसार उक्त गाउँ बरघर प्रणालीको नाममा नजिकको बैंकमा खाता खोल्न सकिनेछ ।

२) यस ऐनको दफा २६ बमोजिम प्राप्त आम्दानी गाउँ बखेरी वा जुट्याल्हाले तोकेको पदाधिकारीको संयुक्त दस्तखतबाट बैंक खाता सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

३) यस ऐनको दफा २६ बमोजिम प्राप्त रकम गाउँ बखेरी वा जुट्याल्हाले गरेको निर्णय बमोजिम बरघर प्रणालीले खर्च गर्न सक्नेछ ।

४) बरघर प्रणालीले वर्षभरीको आम्दानी र खर्चको बिल भरपाई अभिलेख राख्नु पर्नेछ । गाउँ बखेरीमा खर्च विवरण सार्वजनिक गरि पास गराउनु पर्नेछ । सो खर्चको आवश्यक परेमा गाउँपालिकाले तोके अनुसार लेखा परिक्षण हुने छ ।

२८. सम्पत्तिको अभिलेख

१) गाउँको सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख बरघर प्रणालीले राख्नु पर्नेछ । सोको सुरक्षा गर्ने जिम्मेवारी समेत रहनेछ । सम्पत्तिको भौतिक परिक्षण गरी हरेक वर्ष गाउँ बखेरीमा सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ९
विविध

२९. बाधा अड्काउ फुकाउ

ऐनको कार्यान्वयनमा कुनै पनि किसिमको बाधा अड्चन आईपरेमा सोको समाधान गाउ कार्यापालिका बाट हुनेछ

३०. नियम बनाउने अधिकार

१) यस ऐनको कार्यान्वयन गर्नकालागि गाउ कार्यापालिकाले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ ।

२) वडा गाउँ बखेरीले यस ऐनको कार्यान्वयन गर्नका लागि आवश्यक नियम बनाई गाउकार्यापालिकाको स्वीकृति लिई आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र लागु गर्न सक्नेछ ।

३१. कार्यविधि तथा निर्देशिका बनाउने अधिकार : यस ऐनको कार्यान्वयनको लागि गाउकार्यापालिकाले आवश्यक कार्यविधि तथा निर्देशिका बनाउन सक्नेछ ।

३२. अनुसूचीमा हेरफेर गर्ने अधिकार : यस ऐनको कार्यान्वयनको लागि गाउकार्यापालिकाले अनुसूचीमा आवश्यक हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची १

दफा ४ को उप दफा २ बमोजिम

बरघर प्रमाणपत्र

बढैयाताल गाउँपालिका वडा नं. .... मा रहेको ..... गाउँको गाउँ
बखेरीबाट ..... पदमा बढैयाताल गाउँपालिकाले जारी गरेको बरघर ऐन,
२०७९ बमोजिम छनौट हुन भएकोमा तपाईं श्री .....लाई
स -धन्यवाद यो प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ ।

बरघर ऐन, गाउँ बखेरी र जुट्याल्हाको निर्णय बमोजिम सार्वजनिक हकहितका लागि कार्य गर्नुहोला ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
मिति :

उपाध्यक्ष
मिति :

अध्यक्ष
मिति

अनुसूची २ दफा ४ को २ बमोजिम
बरघर प्रणाली भित्रका पद ग्रहण गर्ने व्यक्तिलाई दिईने परिचयपत्र

बढैयाताल गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
मैनापोखर, बर्दिया लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

परिचय पत्र

नाम : .....

पद .....

ठेगाना : .....

जन्म मिति : .....

ना.प्र.नं : .....

सम्पर्क नं : .....

रक्त समूह : .....

जारी मिति : .....

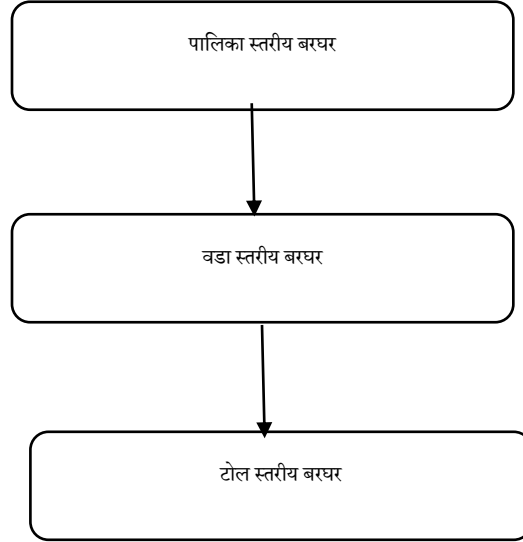
प्रमाणित गर्नेको दस्तखत गर्नेको

नाम:

पद :

सहि:

अनुसूची ३
बरघर प्रणालीको संगठन ढाँचा

हिमालय त्रिपाठी
अध्यक्ष
बढैयाताल गाउँपालिका